ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ ANTONIO LA PERGOLA της 21ης Νοεμβρίου 1996 *

I — Εισαγωγή

1. Αντικείμενο της παρούσας υποθέσεως είναι η αίτηση αναιρέσεως που έχει υποβληθεί κατά της αποφάσεως που εξέδωσε το Πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στις 21 Φεβρουαρίου 1995 στην υπόθεση Τ-472/93 [1]. Η αναίρεση πάντως αφορά μόνο το τμήμα της αποφάσεως με το οποίο το Πρωτοδικείο δεν δέχθηκε ότι η Κοινότητα υπείχε εξωσυμβατική ευθύνη και έκρινε επομένως ότι οι νυν αναιρεσείουσες δεν είχαν δικαίωμα αποζημιώσεως για τη ζημία που ισχυρίζονταν ότι είχαν υποστεί λόγω της εκδόσεως του κανονισμού (ΕΟΚ) 3814/92 από το Συμβούλιο.

II — Ιστορικό της διαφοράς

2. Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 3814/92 του Συμβουλίου, της 28ης Δεκεμβρίου 1992, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) 1785/81 και για την εφαρμογή στην Ισπανία των τιμών στον τομέα της ζάχαρης που προβλέπονται σε αυτόν τον κανονισμό [2] (στο εξής: κανονισμός), προέβλεψε την από 1ης Ιανουαρίου 1993 πλήρη εξίσωση των ισπανικών τιμών ζάχαρης προς τις τιμές της υπόλοιπης Κοινότητας, εν όψει της εγκαθιδρύσεως της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς. Με τον εν λόγω κανονισμό καταργήθηκε συνεπώς το ευνοϊκό μεταβατικό καθεστώς στο οποίο υπαγόταν ο τομέας αυτός δυνάμει της προσωρινής παρεκκλίσεως που προέβλεπε το άρθρο 70, παράγραφος 3, στοιχείο α', της Συνθήκης για την προσχώρηση της Ισπανίας και της Πορτογαλίας στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες [3], η οποία υπογράφηκε στις 12 Ιουνίου 1985 (στο εξής: Συνθήκη Προσχωρήσεως)· η παρέκκλιση αυτή είχε προβλεφθεί λόγω των υψηλότερων τιμών που επικρατούσαν στον εν λόγω τομέα στην Ισπανία κατά την ημερομηνία της προσχωρήσεως.

3. Με την προπαρατεθείσα απόφαση της 21ης Φεβρουαρίου 1995, το Πρωτοδικείο δέχθηκε ότι ο κανονισμός 3814/92 αποτελεί πράξη γενικής ισχύος και κήρυξε απαράδεκτη την προσφυγή ακυρώσεως που είχαν ασκήσει οι νυν αναιρεσείουσες. Το Πρωτοδικείο δηλαδή έκρινε ότι οι νυν αναιρεσείουσες δεν μπορούσαν να ζητήσουν την ακύρωση της εν λόγω πράξεως, διότι δεν νομιμοποιούνταν ενεργητικά. Επιπλέον, το Πρωτοδικείο απέρριψε ως αβάσιμη την αγωγή με την οποία οι νυν αναιρεσείουσες είχαν ζητήσει αποζημίωση για τη ζημία που ισχυρίζονταν ότι είχαν υποστεί λόγω

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η ιταλική.

1 — Συλλογή 1995, σ. II-421.

2 — ΕΕ L 387 της 31ης Δεκεμβρίου 1992, σ. 7.

3 — ΕΕ L 302 της 15ης Νοεμβρίου 1985, σ. 9.

του ότι το Συμβούλιο, εκδίδοντας τον κανονισμό, είχε παραβιάσει την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και την αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων.

4. Για λεπτομερέστερη περιγραφή του κανονιστικού πλαισίου στο οποίο εντάσσεται η παρούσα διαφορά, των πραγματικών περιστατικών από τα οποία ανέκυψε η ενώπιον του Πρωτοδικείου δίκη και των λόγων ακυρώσεως και των λοιπών ισχυρισμών που ανέπτυξαν ενώπιον του Πρωτοδικείου οι νυν αναιρεσείουσες, παραπέμπω στα εκτιθέμενα στην προπαρατεθείσα απόφαση του Πρωτοδικείου της 21ης Φεβρουαρίου 1995.

III — Λόγοι αναιρέσεως

5. Οι αναιρεσείουσες προσβάλλουν την προπαρατεθείσα απόφαση του Πρωτοδικείου μόνον όσον αφορά την αποκατάσταση της ζημίας, προβάλλουν δε συναφώς τους κατωτέρω λόγους αναιρέσεως.

6. Οι αναιρεσείουσες υποστηρίζουν, πρώτον, ότι το Πρωτοδικείο παρέβη το άρθρο 70, παράγραφος 3, στοιχείο β', της Συνθήκης Προσχωρήσεως, παραβίασε την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και παρέβη το άρθρο 190 της Συνθήκης ΕΚ, καθόσον δέχτηκε ότι οι νυν αναιρεσείουσες δεν μπορούσαν να θεμελιώσουν δικαιολογημένη εμπιστοσύνη σε καμία διάταξη της Συνθήκης Προσχωρήσεως. Ειδικότερα, οι αναιρεσείουσες ισχυρίζονται ότι μπορούσαν αντίθετα να προσδοκούν, βασιζόμενες στη διάταξη του προπαρατεθέντος άρθρου 70, παράγραφος 3, στοιχείο β', ότι οι επίμαχες τιμές δεν θα ευθυγραμμίζονταν προς τις ισχύουσες στην αγορά τιμές κατά τη λήξη του έβδομου έτους από την προσχώρηση.

Κατά την άποψή μου, η αιτιολογία του Πρωτοδικείου επί του επίμαχου εν προκειμένω σημείου είναι ορθή και πλήρης. Συγκεκριμένα, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε ότι η έκδοση νομοθετικής ρυθμίσεως για το ζήτημα αυτό, με σκοπό ακριβώς την επίτευξη της προσεγγίσεως των τιμών του οικείου τομέα, ενέπιπτε στη διακριτική ευχέρεια του Συμβουλίου, σύμφωνα με τις σαφείς διατάξεις του άρθρου 70, παράγραφος 3, στοιχείο β', της Συνθήκης Προσχωρήσεως. Το Πρωτοδικείο έκρινε συνεπώς ότι η Πράξη Προσχωρήσεως δεν μπορούσε να δημιουργήσει προσδοκίες σαν τις αναφερόμενες από τις αναιρεσείουσες.

Συμφωνώ με τον ανωτέρω συλλογισμό του Πρωτοδικείου. Κατά την άποψή μου, ο συλλογισμός αυτός δεν ενέχει λογικά σφάλματα ούτε εσφαλμένες ερμηνείες του δικαίου και πρέπει συνεπώς να θεωρηθεί ορθός. Κατά συνέπεια, ο πρώτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

7. Με τον δεύτερο και τον τέταρτο λόγο αναιρέσεως, οι οποίοι πρέπει να συνεξετασθούν λόγω του ότι τα προβαλλόμενα επιχειρήματα κατ' ουσίαν συμπίπτουν, οι αναιρεσείουσες υποστηρίζουν επιπλέον ότι το Πρωτοδικείο παραβίασε την αρχή της

προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και παρέβη το άρθρο 190 της Συνθήκης ΕΚ, καθόσον κακώς έκρινε ότι ο κανονισμός (ΕΟΚ) 1716/91 του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 1991, για την προσέγγιση προς τις κοινές τιμές των τιμών της ζάχαρης και των ζαχαροτεύτλων που εφαρμόζονται στην Ισπανία [4] (στο εξής: κανονισμός 1716/91), δεν παρείχε στις νυν αναιρεσείουσες κανένα δικαίωμα προσδοκίας, ειδικότερα δε σε σχέση με τον καθορισμό των επίμαχων τιμών μετά την 1η Ιανουαρίου 1993.

Η αιτιολογία που παρέσχε επί του σημείου αυτού το Πρωτοδικείο είναι, κατά την άποψή μου, ορθότατη. Συναφώς το δικαστήριο αυτό υπενθύμισε ορθώς ότι ο κανονισμός 1716/91 δεν καθόριζε τον τρόπο προσεγγίσεως των τιμών για τη δεύτερη φάση, δηλαδή για τον μετά την 1η Ιανουαρίου 1993 χρόνο. Ο κανονισμός αυτός μάλιστα προέβλεπε ότι οι τιμές θα εξισώνονταν την 1η Ιανουαρίου 1993, η ενδεχόμενη δε θέσπιση μέτρων για τον μετά την ημερομηνία αυτή χρόνο επαφίετο στον νομοθέτη, ο οποίος θα έπρεπε να εκδώσει αργότερα άλλο νομοθετικό κείμενο. Κατά συνέπεια, ακόμη και στην περίπτωση αυτή, ο κοινοτικός νομοθέτης διέθετε ευρύτατη διακριτική ευχέρεια. Για τον λόγο αυτό φρονώ ότι ο δεύτερος και ο τέταρτος λόγος αναιρέσεως πρέπει επίσης να απορριφθούν.

8. Με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως, οι αναιρεσείουσες ισχυρίζονται ότι το Πρωτοδικείο εφάρμοσε εσφαλμένα το άρθρο 28 της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξεως και, συνακόλουθα, παραβίασε την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και παρέβη το άρθρο 190 της Συνθήκης ΕΚ, καθόσον έκρινε ότι οι συνετοί και ενημερωμένοι επιχειρηματίες έπρεπε να προβλέψουν τα αποτελέσματα που θα είχε επί της τιμής παρεμβάσεως της ζάχαρης η επικείμενη δημιουργία της ενιαίας αγοράς.

Νομίζω όμως ότι το άρθρο 28 της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξεως δεν ασκεί καμία επιρροή επί της προκειμένης υποθέσεως. Το άρθρο αυτό προβλέπει απλώς ότι οι διατάξεις της Ενιαίας Πράξεως δεν θίγουν τις διατάξεις της Συνθήκης Προσχωρήσεως: το άρθρο αυτό συνεπώς ούτε αναιρεί ούτε προσθέτει τίποτα στο περιεχόμενο του προπαρατεθέντος άρθρου 70, παράγραφος 3, στοιχείο β', ούτε βέβαια στο περιεχόμενο του κανονισμού 1716/91, ο οποίος εκδόθηκε βάσει της ανωτέρω διατάξεως της Συνθήκης Προσχωρήσεως.

Δεν θεωρώ εξάλλου ότι πρέπει να ασχοληθώ με τις εκτιμήσεις του Πρωτοδικείου σχετικά με τη δυνατότητα του μέσου συνετού και ενημερωμένου επιχειρηματία να προβλέψει την εξίσωση των τιμών της ζάχαρης που ίσχυαν στην Ισπανία. Οι εκτιμήσεις αυτές αφορούν απλώς και μόνο πραγματικά στοιχεία σχετικά με την εξέλιξη της αγοράς της ζάχαρης στην Ισπανία και φρονώ ότι, κατά το άρθρο 51 του Οργανισμού του Δικαστηρίου, δεν μπορούν να υποβληθούν στην κρίση του Δικαστηρίου.

Κατά συνέπεια, ο τρίτος λόγος αναιρέσεως πρέπει επίσης να απορριφθεί.

4 — ΕΕ L 162 της 26ης Ιουνίου 1991, σ. 18.

9. Ο πέμπτος λόγος αναιρέσεως βασίζεται στον γενικό ισχυρισμό περί παραβάσεως εκ μέρους του Πρωτοδικείου διαφόρων διατάξεων και αρχών του κοινοτικού δικαίου και δεν διαφέρει ουσιαστικά, όπως εξάλλου ορθά τόνισε η Επιτροπή, από τον πρώτο και τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως. Κατά συνέπεια, ο πέμπτος λόγος αναιρέσεως πρέπει και αυτός να έχει την ίδια τύχη με τους προεξετασθέντες αυτούς δύο λόγους.

10. Με τον έκτο λόγο αναιρέσεως, οι αναιρεσείουσες ισχυρίζονται ότι το Πρωτοδικείο παραβίασε την αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων, καθόσον έκανε διάκριση μεταξύ της καταστάσεως στην οποία τελούν οι Ισπανοί παραγωγοί ζάχαρης και της καταστάσεως στην οποία βρίσκονται οι αναιρεσείουσες, οι οποίες παράγουν ισογλυκόζη, καθώς και ότι παρέβη συναφώς τις διατάξεις του άρθρου 190 της Συνθήκης.

Η λογική αφετηρία της απόψεως των αναιρεσειουσών είναι ότι τα πραγματικά δεδομένα στις δύο αγορές είναι παρόμοια και επομένως οι δύο αυτές αγορές πρέπει να αντιμετωπίζονται ανάλογα από τον κοινοτικό νομοθέτη. Οι αναιρεσείουσες βάλλουν κατ' ουσίαν κατά της μη εξομοιώσεως των παραγωγών ισογλυκόζης προς τους παραγωγούς ζάχαρης. Αντίθετα, το Πρωτοδικείο κάνει διάκριση μεταξύ των δύο τομέων σε συνάρτηση με τις ιδιαιτερότητες των μεθόδων παραγωγής και την ανάγκη διατηρήσεως τεράστιων αποθεμάτων τελικού προϊόντος, ανάγκης που συντρέχει, κατά την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, μόνο στην περίπτωση της παραγωγής ζάχαρης και όχι στην περίπτωση της παραγωγής ισογλυκόζης.

Ακόμη και σ' αυτήν την περίπτωση όμως πρόκειται για αναλύσεις των πραγματικών δεδομένων της αγοράς και της συναφούς τεχνικής που χρησιμοποιείται για την παραγωγή αφενός της ζάχαρης και αφετέρου της ισογλυκόζης, αναλύσεις που δεν μπορούν να υποβληθούν στον έλεγχο του Δικαστηρίου κατόπιν ασκήσεως αναιρέσεως. Κατά συνέπεια, ο πέμπτος λόγος αναιρέσεως πρέπει και αυτός να απορριφθεί.

11. Το ίδιο συμπέρασμα επιβάλλεται και σε σχέση με τους ισχυρισμούς που προέβαλαν οι αναιρεσείουσες με τον έβδομο, όγδοο και ένατο λόγο αναιρέσεως, με τους οποίους αμφισβητούνται οι εκ μέρους του Πρωτοδικείου εκτιμήσεις ορισμένων πραγματικών στοιχείων που αφορούν τη δομή της αγοράς ζάχαρης και της αγοράς ισογλυκόζης από διάφορες απόψεις: τη δημιουργία αποθεμάτων του προϊόντος, την υποχρέωση καταβολής κατώτατων τιμών για την αγορά των πρώτων υλών, τις ενισχύσεις που καταβάλλονται στους παραγωγούς ζάχαρης για τα αποθέματα του τελικού προϊόντος και τη μείωση της κατώτατης τιμής των ζαχαροτεύτλων.

12. Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η αναίρεση πρέπει συνεπώς να απορριφθεί στο σύνολό της.

IV — Δικαστικά έξοδα

Κατά το άρθρο 69, παράγραφοι 2 και 4, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, πλην των εξόδων στα οποία υποβλήθηκαν τα παρεμβάντα κοινοτικά όργανα.

Κατά συνέπεια, οι αναιρεσείουσες πρέπει να καταδικαστούν στα δικαστικά έξοδα, πλην των εξόδων στα οποία υποβλήθηκε η Επιτροπή, η οποία θα φέρει τα έξοδα αυτά.

V — Πρόταση

13. Κατόπιν των προεκτεθέντων σκέψεων προτείνω στο Δικαστήριο:

1) να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως ως αβάσιμη,

2) να καταδικάσει τις αναιρεσείουσες στα δικαστικά έξοδα, πλην των εξόδων της Επιτροπής,

3) να αποφανθεί ότι η Επιτροπή 0α φέρει τα έξοδά της.